

یکشنبه هفدهم اردیبهشت ماه ۱۴۰۲

نشست بیستم ؛ سال دوم ؛ فقه هنر؛

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآله الطاهرين

اللهم كن لوليک الحجة ابن الحسن صلواتک علیه و علی آباءه فی هذه الساعة و فی کل ساعة وليا وحافظا و قائدا و ناصرا و دليلا و عينا حتی تسکنه ارضک طوعا و تمتعه فیها طویلا

مدیریت روایات مربوط به مجسمه سازی و نقاشی

توضیحاتی در ابتدای جلسه در باره بحث تجميع ظنون

ما به این نتیجه رسیدیم که اگر بنا هست نتیجه مشخص تری را در موضوع مورد بحث جستجو کنیم باید روایات را بررسی کنیم .

در روایات، وقتی یک مساله ذات روایات در آن باره زیاد باشد اولین کاری که یک مجتهد باید انجام دهد ، مدیریت و دسته بندی روایات است که کار بسیار سخت ولی لازم است ...

ما در این جا روایات زیادی داریم و طبیعتا باید آن ها را دسته بندی کرد.

ما چهار دسته روایت داریم

یک : استظهر منه حرمة كل تصوير (نقاشی یا مجسمه از دوات ارواح یا غیر ذوات ارواح) این جا روایات متعدد است که یک خبر ابوبصیر بود از سه تا نه همه روایات بود

یک خبر داریم از جراح مدائنی ؛ این شخص نقل می کند از امام صادق علیه السلام:

لا تبنوا علی القبور ولا تصوّروا سقوف البيوت فإن رسول الله کره ذلك.

روایت از نظر سند مشکل دارد ؛ جراح مدائنی توثیق نشده است و قاسم بن سلیمان هم که در سند است توثیق نشده است ؛ مگر این جا همان حرفی که ما داریم که مجموعه ادله مهم است ...

سوال این است اگر ما چندین روایت به همین اطلاق داشتیم ، سند را چه کار داشتیم؟ البته دلالت را ممکن است کسی مناقشه کند

به هر حال این حدیث هم دلالت بر حرمت نمی کند

خبر محمد بن احمد بن یحیی باسناده رفعه الی امیرالمومنین (میشود مرفوعه)

نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنْ يُسَلَّمَ عَلَى أَرْبَعَةٍ : عَلَى السَّكَرَانِ فِي سُكْرِهِ ، وَ عَلَى مَنْ يَعْمَلُ التَّمَاثِيلَ ، وَ عَلَى مَنْ يَلْعَبُ بِاللَّزْدِ ، وَ عَلَى مَنْ يَلْعَبُ بِالْأَرْبَعَةِ عَشَرَ ، وَ أَنَا أُرِيدُكُمْ الْخَامِسَةَ : أَنَهَاكُمْ أَنْ تُسَلِّمُوا عَلَى أَصْحَابِ الشُّطْرَنْجِ.

امام علی علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله از سلام کردن به چهار نفر نهی فرمود : سلام کردن به آن که در حال مستی است ، به کسی که پیکر تراشی می کند، به کسی که نرد بازی می کند و به کسی که هفت پَر بازی می کند. من هم پنجمی را اضافه می کنم : شما را از سلام کردن به شطرنج بازیان نهی می کنم.

این حدیث دلالتش مناقشه جدی دارد ...

و اما خبر سوم :

خبر اصبع بن نباته از امیر المومنین علیه السلام :

أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَيْسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي الْجَاوُودِ عَنِ الْأَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ع مَنْ جَدَّدَ قَبْرًا أَوْ مَثَلًا مِثْلًا فَقَدْ خَرَجَ مِنَ الْإِسْلَامِ.

این جا مطلبی که مهم هست، تناسب حکم و موضوع است بر فرض نقاشی و تمثیل مثال حرام باشد آیا مستلزم خروج از اسلام است این جریمه باید متناسب یک کار مناسب با خودش باشد مثل تکریم فسقه ...

شیخ صدوق می گوید: و الذی اقله فی قوله من مثل مثالا... یعنی من ابداع بدعة ... او وضع دینا فقد خرج عن الاسلام فقولی فی ذلك، قول ائمتی فان اصبت فمن الله علی السنתי وان اخطات فمن نفسی....

حتی جایی دیدم من مثل مثالا یعنی کسی بیاید و همیشه کسی باید یک نفر در برابر او یا به عنوان محافظ بایستد (البته برای این حرف شاهد هم می آوردند)

در کتاب معانی الاخبار آمده :

عَنِ الْبَرْقِيِّ عَنِ النَّهْيِيِّ بِإِسْنَادِهِ يَرْفَعُهُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ مَثَلَ مِثْلًا أَوْ إِفْتَنَى كَلْبًا فَقَدْ خَرَجَ عَنِ الْإِسْلَامِ فَقِيلَ لَهُ هَلْكَ إِذَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ فَقَالَ لَيْسَ حَيْثُ ذَهَبَتْ إِنَّمَا عَنَيْتُ بِقَوْلِي مَنْ مَثَلَ مِثْلًا مَنْ نَصَبَ دِينًا غَيْرَ دِينِ اللَّهِ وَ دَعَا النَّاسَ إِلَيْهِ وَ بِقَوْلِي مَنْ إِفْتَنَى كَلْبًا مُبْغِضًا لَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ إِفْتِنَاهُ فَأَطَعَمَهُ وَ سَقَاهُ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَقَدْ خَرَجَ مِنَ الْإِسْلَامِ .

معانی الاخبار: حضرت صادق علیه السلام فرمود هر کس مثالی را بوجود آورد یا سگی را برگزیند از اسلام خارج می شود. عرض شد در این صورت بیشتر مردم نابود شده اند. فرمود آن طور که تو خیال کرده ای نیست منظوم اینست که هر کسی دینی را بوجود آورد غیر از دین خدا و مردم را بآن دعوت کند. و از سختم هر کس سگی را بگزیند یعنی دشمن ما خانواده را برگزیند و باو آب و خوراک دهد هر کس چنین کاری بکند از اسلام خارج شده.